

RAKKESTAD KOMMUNE
Postboks 264
1891 RAKKESTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon
Irene Tronrud,

Tilbakemelding på egenkontrollrapportering for avløpssektoren for rapporteringsåret 2021 - Rakkestad kommune

---

Rakkestad kommune har alvorlig avvik fra krav i tillatelsen i rapporteringsåret 2021. Statsforvalteren følger opp innsendt tiltaksplan fra Rakkestad kommune i egen sak.

Så lenge Bodal avløpsrenseanlegg i Rakkestad kommune ikke drives i tråd med tillatelse gitt i eller i medhold av lov, er nye tillatelser til påslipp, eller avtale om økte påslipp til avløpsrenseanlegget, private eller bedrifter, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen.

Rapporteringsskjema for 2022 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2023.

Vi viser til egenkontrollrapporter og årsrapport for Rakkestad kommune sitt avløpsnett og Bodal avløpsrenseanlegg.

Avløpsnett til Bodal avløpsrenseanlegg

Rakkestad kommune har rapportert at avløpsnettet til Bodal avløpsrenseanlegg har 6 installerte regnvannsoverløp og 17 installerte nødoverløp. Dere har beregnet at 40 737 m³ urensset avløpsvann ble sluppet ut via overløp til Rakkestadelva i 2021, og at dette tilsvarer over 144 kg fosfor. Mengde urensset avløpsvann i overløp til Rakkestadelva er redusert med 53 % i forhold til utslipp via overløp fra avløpsnettet i 2020.

Rakkestad kommune rapporterer at det pågår et omfattende saneringsarbeid for å fjerne fremmedvann på avløpsnettet; og at dette vil fortsette i lang tid fremover. Kommunen viser til innsendte tiltaksplan, som Statsforvalteren behandler i egen sak 2022/3956.

Bodal avløpsrenseanlegg

Det er for 2021 rapportert at Bodal avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 591 700 m³ avløpsvann og at 9 338 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 1,55 % av alt vann inn til rensanlegget, dette er en reduksjon sammenliknet med tall for 2020 hvor avløpsvann i

overløp utgjorde 3 %. Mengde avløpsvann mottatt og behandlet ved Bodal avløpsrenseanlegg for 2021 er redusert med 25 % sammenlignet med 2020, og har ikke vært lavere noen gang. Videre er avløpsvann som har gått i overløp i 2021 ved Bodal renseanlegg redusert med 61 % sammenliknet med tall for 2020.

Bodal avløpsrenseanlegg har gjentakende alvorlige avvik fra rensekravet for fosfor på 93 %. Vektet rensegrad for fosfor er 92 % i 2021. Renseanlegget har ikke klart rensekravet for fosfor på 93 % siden det trådte i kraft 01.01.2018. Etter det vi kan se har ikke Bodal renseanlegg hatt en rensegrad for fosfor over 93 % siden 2007.

Bodal avløpsrenseanlegg klarer sekundærrensekravet for BOF_5 på 80 % renseeffekt eller maksimal utslippskonsentrasjon på 25 mg O_2/l , og for KOF_{CR} på 85 % renseeffekt eller utløpskonsentrasjon under 125 mg/l for 2021. Dette er en forbedring fra 2020.

Rakkestad kommune rapporterer at Bodal avløpsrenseanlegg har gjennomgått en optimaliseringsprosess (inkludert kartlegging og testkjøring) i 2021 og at dette arbeidet vil fortsette i 2022. Et forprosjekt vil avklare behov for utbygging/nybygging. Videre rapporterer kommunen at de i 2022 vil starte opp med å kartlegge industripåslipp og utarbeide påslippsavtaler. Kommunen vurderer at industriavløpet ser ut til å skape problemer for renseprosessen på renseanlegget, og en reduksjon i industripåslippet vil kunne ha god effekt på rensekapasiteten til Bodal avløpsrenseanlegg. Rakkestad kommune har oppsummert pågående optimaliseringsprosess og planlagte tiltak i en egen tiltaksplan, som behandles i Statsforvalterens sak 2022/3956.

Vi registrerer videre at konsentrasjonen av kobber inn til renseanlegget også for 2021 er høy. Middelkonsentrasjonen for kobber inn til Bodal avløpsrenseanlegg (59,52 mikrogram/liter) er høyere enn landsgjennomsnittet inn til norske renseanlegg i Oslo og Viken (24,66 mikrogram/liter).

Rakkestad slambehandlingsanlegg

Anleggets kapasitet er 200 tonn TS per år. Rakkestad slambehandlingsanlegg har i 2021 mottatt og behandlet 193,4 tonn TS, som er noe mindre enn i fjor. Av dette ble det produsert 74 871 normalkubikkmeter biogass, som er en oppgang sammenliknet med rapporterte data for 2020. 3 744 normalkubikkmeter er faklet og resten er brukt til interne formål.

Slammet fra Rakkestad ble i 2021 disponert til jordbruksarealer. Analyser på slam ligger under grenseverdien for tungmetaller (kvalitetsklasse 0, I eller II) i gjødselvereforskriften for disponering av slam på jordbruks- og grøntareal.

Statsforvalteren minner om at behandling av avløpsslam med behandlingsskapasitet over 75 tonn *våtvekt/døgn* er omfattet av Industriutslippsdirektivet og BREF Waste Treatment (WT), jf. forurensningsforskriften kapittel 36, vedlegg 1 punkt 5.3 b). Slambehandlingsanlegg som er omfattet av BREF WT må forholde seg til de forpliktende utslippsnivåer BAT-AEL for vann, herunder direkte og indirekte utslipp, samt utslipp til luft. BREF WT ligger her: [Waste Treatment | Eippcb \(europa.eu\)](#)

Konklusjon

Rakkestad kommune har rapportert utfyllende for 2021. Statsforvalteren registrerer en forbedring ved at mindre avløpsvann har gått i overløp.

Rapporteringen viser at kommunen fortsatt ikke overholder rensekravet for fosfor i sin tillatelse.

Gjentakende brudd på tillatelse er alvorlig. Statsforvalteren viser til oppfølgende møter med Rakkestad kommune i 2021, samt prosess knyttet til innsending av forpliktende tiltaksplan i saken.

Vi vil minne om at en tiltaksplan bare er et virkemiddel for at kommunen skal kunne drive i tråd med vilkår i tillatelsen. Det vil si at det er virkningen av tiltakene som er viktig. Det er kommunen selv som må sørge for at riktige og nødvendige tiltak gjennomføres. Så lenge Rakkestad kommune ikke driver i tråd med tillatelsen vil ett hvert nytt påslipp av nye abonnenter, private eller næring, bli betraktet som en forsettlig økning i Rakkestad kommune sitt ulovlige utslipp.

Bodal avløpsrensaneanlegg klarer rensekravet for BOF₅ og KOF_{CR}. Dette er en forbedring fra 2020.

Vi tar med dette egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2021 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/verktoy/skjema/arlig-rapportering-for-avlop/>

Veileder for egenkontrollrapportering for bioavfall og slam er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/bioavfall-slam-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2022 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2023. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering finnes i vårt skjemabibliotek:

https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-oslo-og-viken/skjema-og-tjenester/miljo-og-klima/avlop--arlig-rapportering/rapporteringsskjema_endelig_oppdatert_statsforvalteren.docx

Egenrapportens data om årlige utslipp for avløpsrensaneanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2022. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsannlegg/?SectorID=100>

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Irene Tronrud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent